כל הבשר פרק שמיני חולין

הנודר מן הבשר מותר בבשר דגים וחגבים. בגמרא מוקי לה כר"ע דכל מילי דמימליך עליה שליח בר מיניה הוא וכפ' הנודר מן הירק (נדרים דף נד:) פריך דבבשר דגים נמי מימליך ומוקי מתניתין דהכא בנמלח דכאיב ליה עייניה וביומא דהקזה דלא אכיל איעים דגים אכל עוף אכיל בשלקא ומיהו בפרק בתרא דמעילה (דף כ.) לא קיימא ליה דהקזה דלא מסיק במלח דכאיב ליה עייניה אכל בשאר ימים הנודר מן הבשר אסור נמי בדגים: **הא עוף אסור מדאורייתא.** ה"ג ה"מ למינקט [1]חיה ונראה דהא דס"ד שהוא דאורייתא משום דסמיך אסיפא דגזר העלאה אטו אכילה כדדייק רב יוסף בסמוך אבל אין לומר דדייק מדקתני כל הבשר דמשמע ליה שכל הבשר שוה זה מזה בשר עוף בבשר בהמה דהא הנודר מן הבשר אין כל הבשר שוה דאפילו ר"ע מודה דלא מיתסר בבשר עוף מדאורייתא כדאמר בפרק הנודר מן הירק (נדרים דף נד.) דמודה ר"ע דלא נקי: **ומנא תימרא דלא** גזרינן גזירה לגזירה. בכמה מקומות אמר היא גופה גזירה ואמן ניקום ונגזור גזירה לגזירה בפ"ק דשבת (דף יח:) ובפ' במה מדליקין (שם דף כא.) וכרים בילה (דף ג.) והכא בענין לאתויי דאיה לענין גזירה דהעלאה אטו אכילה ויש מקומות נמי דגזרינן גזירה לגזירה ולא מייסינן אין לדמות גזירות תכמים זו לזו אלא במקומות שהש"ס מדמה:

[2]**חלת** חוצה לארץ נאכלת עם הור על השלחן. אין המשנה סניה כן אלא הגמרא מביאה בקיצור וכן היא שנויה בפ' בתרא דמס' חלה (משנה ח) אמר ר"ג שלש תרומות נחלה מארץ ישראל עד מיד חלה אחת מכזיב עד הנהר ועד אמנה שתי חלות אחת לאור ואחת לכהן של אור יש לה שיעור ושל כהן אין לה שיעור מנהר ועד אמנה ולפנים שתי חלות אחת לאור ואחת לכהן של אור אין לה שיעור ושל כהן יש לה שיעור וטבול יום אוכלה רבי יוסי אומר אין צריך טבילה ואסורה לזרים ומותרת לכל כהן שירצה והכי פירושו מכזיב עד הנהר ועד אמנה שהיו סמוכים לארץ העמים ואין יכולין לשמור עצמם ופירותיהם בטהרה והיו חלותיהם טמאות וטעונות שרפה ולכך צריכין להפרישם שתי חלות אחת לאור שהיא חלה דאורייתא דפירותיהן גדלין בארץ ישראל ולכך נמי יש לה שיעור כדמפרש בירושלמי מפני שהיא מדברי תורה ואחת לכהן מדברי סופרים שלא תשתכח תורת חלה ולפי שהיא מדברי סופרים אין לה שיעור מנהר ועד אמנה ולפנים שהוא חולה לארץ שתי חלות ושתיהן מדברי סופרים אחת לאור משום דסמוכין לארץ ישראל ומתחזיא חלה דידהו כחלת ארץ ישראל שהיא לאוכלה כלל אפילו כהן טהור גמור כמו בחלת אור דל"ש ואחת לכהן שלא תשתכח ויש לה שיעור לפי שהיא נאכלת וטבול יום אוכלה ואין צריך הערב שמש שלא תלא תשיב בעל קרי בחיפורא דזכין וחבות כו' בלא טבילה ואפילו בטומאה דקרי (ג) דבטומאה היולא מגופו שרי רבי יוסי דלרבנן נמי דבעו טבילה דוקא לבעל קרי שטומאה יוצאה לו מגופו אבל טמא מת שרי בלא טבילה כרבי יוסי דאי מלרבי נמי טבילה בטמא מת תקשה להו כדמקשה גמ' בפ' עד כמה (בכורות דף מ:) וכי הזאה יש לנו ומה תועיל טבילה בטמא מת ומסתמא טמאי מתים היו כמה פעמים כי אי אפשר להם ליהנר מטומאת מת עלמו צריכין ליהנר מחמת הנותם מטומאת מרב הרי הוא כחלב אין יכולים בלא ליהנר דבשום בית שהיה בו מת מעולם נעשה כחלב כל המתכות שבתוכו והוי כמאהיל על המת כדאמרינן בזיר בפ' כ"ג (דף נג.) וגם לא היו צריכין ליהנר מטומאת מרב הרי הוא כחלב כיון שאין הזיר מגלח עליה כדמוכח ברים תוספתא דאהלות וא"כ כולן צריכין הזאה ואין סברא בלל שתקנו חכמים חלת חו"ל שלא יאכלוה אא"כ יבא ויזה בא"י ולהכי מסתבר שבלא הזאה וטבילה היו אוכלין אותה אפילו לרבנן דרבי יוסי ובכבל וכן לדידן ברחוקין מא"י א"ל שתי חלות אלא אחת כדאמרינן בפ' עד כמה (בכורות דף מ.) ונותנה לכהן קטן ואכיל לה דכי ליכא כהן קטן דוקא קאמר התם דמפרש אחרת ונותנה לכהן גדול ולאשונה שורפה ואלה של אור מנהר ועד אמנון ולפנים אינה מותרת לכהן קטן אלא לעולם בשרפת דומיא דחלת אור א"י משום דסמוכין לא"י ומתחזיא כחלת א"י כדפרישית ומש"ה צריך לעולם שתים אבל ברחוקים כגון בבבל ודידן דלא מתחזיא חלה דידהו כחלת הארץ טומאה נותן לכהן קטן ומסתבר דאף לכהן גדול שטבל לקריו ולא בענין הערב שמש דאין להחמיר בה מבחלה של כהן בסמוכין לא"י וכ"כ בה"ג בהלכות חלה אמר רבינא הלכה נדה קולה לה חלה ואכיל לה כהן קטן או מאן דטבל לקריו ויש קצת תימה אמאי קאמר דנותנה לכהן קטן כיון דאפילו כהן גדול יכול לאוכלה אחר שטבל או לבעלה ברוב כמו תרומה דאמרינן בפ' עד כמה (שם) רבה הוה מבטל לה ברוב ואכיל לה בימי טומאה ונראה דדוקא חלת חו"ל לפי שאין לה שיעור ודבר מועט הוא קאמר דיכול ליתנה לכהן קטן כ"ש אם יש כהן גדול שטבל או רוצה לבטלה שיכול ליתנה לו וכן משמע דדבר מועט הוא דקאמר התם דשקל לה ברים מפיה אבל תרומה שהיא מתבואה או מיין ושמן אין ליתן לכהן קטן לפי שהוא מאכדה ועוד יש לה שיעור כמו בתרומת מעשר ולכך אין ליתנה לקטן אלא לכהן גדול שטבל או רוצה לבטלה ברוב וא"ל להפרישם שניה דלא תשתכח כיון דמפרשין אחת כמו בחלה היכא דאיכא כהן קטן שלא מלינו בכל הש"ס שהיה צריך (ג) לפרש שתי תרומות אלא דוקא חלה כי ליכא כהן קטן או גדול שטבל שאז היא נשרפת ולכך צריך להפרישם חלה שניה שלא תשתכח תורת חלה אבל תרומה דאין נותנין אותה אלא לכהן גדול שטבל או רוצה לבטלה ברוב א"ל להפרישם שניה דלא תשתכח כיון שמפרשין אחת ומיהו נראה דגם בסמוכים לא"י שמפרשין לעולם שתי חלות לא היו מפרשין אלא תרומה אחת לכך נראה שבחלה יש לחוש יותר שלא תשתכח משום דשייכא בכל אדם המגלגל עיסתו אבל תרומה אין רגילין בה אלא בעלי קרקעות וממריחי תבואות והיכא

[1]**הנודר מן הבשר מותר בבשר דגים וחגבים:**

גמ' הא עוף אסור מדאורייתא כמאן דלא כרבי עקיבא דאי רבי עקיבא האמר[6] חיה ועוף אינו מן התורה אימא סיפא הנודר מן הבשר מותר בבשר דגים וחגבים הא עוף אסור אתאן לרבי עקיבא דאמר כל מילי דמימליך עליה שליח בר מיניה הוא [2]דתניא [3]הנודר מן הירק מותר בדלועין ור"ע [4]אוסר אמרו לו לר"ע והלא אומר אדם לשלוחו קח [5]לנו ירק והוא אומר לא מצאתי אלא דלועין אמר [6]להן כן הדבר כלום אומר לא מצאתי אלא קטנית אלא שדלועין בכלל ירק ואין קטנית בכלל ירק רישא רבנן וסיפא ר"ע [7]אמר רב יוסף רבי היא ונסיב לה אליבא דתנאי בנדרים סבר לה כר"ע בבשר בחלב סבר לה כרבנן רב אשי אמר כולה ר"ע היא והכי קאמר כל הבשר אסור לבשל בחלב [8]מהן מדברי תורה [9]ומהן מדברי סופרים [10]חוץ מבשר דגים וחגבים שאינם לא מדברי תורה ולא מדברי סופרים: ואסור להעלות [וכו']: אמר רב יוסף שמע מינה בשר עוף בחלב דאורייתא דאי סלקא דעתך דרבנן אכילה [11]גופה גזירה ואנן נגזר העלאה אטו אכילה ומנא תימרא דלא גזרינן גזירה לגזירה דתנן [12]חלת חוצה לארץ נאכלת

סנודר מן הכשר. כל הנודר אין דעתו אלא אחר לשון בני אדם שהוא קורא שם הדבר כך ואשמועינן מתני' דכל מין בשר אדם קורהו בשר חוץ מבשר דגים וחגבים: **גמ'** קס"ד הא' איסור דמתניתין מדאורייתא קאמר: דר"ע כמתניתין היא בהא פירקא (לקמן דף קיג.): **מוסר בבשר דגים.** שאין קורהו בשר: **הא עוף אסור.** דבנדרים אחר לשון בני אדם אינו צריכין להלך ואשמועינן מתני' דדרך לקרותו בשר: **כל מידי דמימליך עליה שליח.** כל דבר שאינו נשמע מן הסתם לא בתוך הכלל ולא מוצא [13](מן) הכלל וצריך השליח לחזור ולפרש ולשאול רוצה אתה בזה: **מיניה הוא.** משום לענין נדרים מאותו המין כגון הכא שהאומר לשלוחו קנה לנו בשר מן השוק אינו נשמע לו מן הסתם בשר עוף והוא נמלך בבעל הבית ושואל כלום אני לוקח בשר עוף: **מיניה הוא.** מין בשר הוא שהרי אמר לו קנה לי בשר ואם לא היה עוף מין בשר לא היה נמלך אם יקח ממנו הא לאו בשר הוא: **לא מצאתי אלא דילועין.** ואינו לוקחן מיד כשמוצאן אלמא לא קרו ליה מינהי ירק הא' אי ירק סתם קאמר ליה ואי בכלל ירק הוא לא היה צריך לימלך: **אמר להם כן הדבר.** ומשם אני מביא ראיה שהוא מין ירק שאילו לא מצא אלא קטנית לא היה משיבו לא מצאתי אלא קטנית אלא לא מצאתי ירק ובדילועין היה אומר לא מצאתי ירק אחר אלא דילועין ולמה היה אומר כן אלא שיש לך לגמוד שהדילועין נקראים ירק ואין הקטנית בכלל ירק: **סבר לה כר"ע.** דאע"ג דצריך לאימלוכי [14](ולא שקיל) מיניה הוא דאי לאו מיניה הוא לא הוה אמר אשקול מהאי: **ומן מהן מה"ת.** בשר בהמה: **ומן מדברי סופרים.** מיה ועוף: **ש"מ.** מדאסר עוף בהעלאה משום גזירת אכילה ש"מ איסור אכילה דידיה מדאורייתא ולא כרב אשי: **אכילה גופה גזירה.** אטו בשר בהמה: **אלא מו"ל.** אינה אסורה לזרים אלא מדרבנן אבל חלת הארץ תרומה קרייה רחמנא [במדבר טו] ואסורה לזרים מוכל זר לא יאכל קדש (ויקרא כב): נאכלת

עין משפט נר מצוה

ג) א מיי' פ"ט מהלכות מלרים הל' ו טוש"ע י"ד סי' רח סעיף ח ולגלה בהלי מנה:
ד) ב מיי' שם הלכה י ועיי' כ"מ טוש"ע שם סעיף ד:
ה) ג מיי' פ"ט מהלכות מאכלות אסורות הל' ג סמג לאוין קמא טוש"ע י"ד סי' פז סעיף כ:
ו) ד ה מיי' שם הל' ד ה טוש"ע שם סעיף ג:

רבינו גרשום

אר ר' עקיבא האמר חיה ועוף אינן מה"ת. במשנה עצמה[6]: כל מידי דמימליך עליה שליח כו'. כיצד מימליך עליה שליחא דאי א"ל רבו לך קנה לי בשר והוא חוזר ואמר לא מצאתי אלא עופות ודאי בר מיניה דבשר הוא כדאשכחן בדילועין: ואין הקיטנית בכלל ירק. כלומר הכא נמי לענין עופות אומר לא מצאתי אלא עופות מכלל דעופות בכלל בשר: ומנא תימרא דלא גזרינן גזירה לגזירה: דתנן חלת חו"ל

מסורת הש"ס

(א) (לקמן קיג.), כ) (צ"ל דתנן), ג) נדרים נד. מעילה כ:, ד) (צ"ל לי), ה) (צ"ל לסס), ו) (לעיל פד. וש"נ), ז) (שבת יח: כילה ב. וש"נ), ח) מלה פ"ד מ"ט, ט) ר"ת, י) צ"ל לי ליטקל, כ) (ועי' קלת יטוב לזה מתוס' ע"ב סוף ד"ה עוף וגבינה), ל) עי' מהרי"מ על דבור זה.

גליון הש"ס

גמ' אמר ר"י רבי היא. מגילה דף ט ע"ב וש"נ:

הגהות הב"ח

(א) (תוס' ד"ה חלת וכו' מעכר ואמנון ולמנים כצ"ל ומיכת ועד נמתק: (ב) בא"ד בעומאה דקרי דטומאה סיולא מגופו היא שרי ר' יוסי: (ג) בא"ד בכל הש"ס שהיה צריך להפרישם שתי:

מוסף רש"י

ור"ע אוסר. דקסבר מין אחד הן (מעילה כ:) דקסבר דלועין בכלל ירק (נדרים נד.), לא מצאתי אלא דלועין. (שם) אלמא מיניה הוא מכלל דלמא מיניה הוא מימלך מינה אחריבא הוא לכסי מותר בדלועין (מעילה כ:), בן הדבר. כלומר משם אני לחה, דאפ"ג דמימלך מנה מילתא היא, כלום הוא תחב ואמר ירק לא מצאתי אלא קטנית, אלא כיון דאמר לא מצאתי אלא דלועין ואינו אומר לא מצאתי אלא קטנית, אלמא דלועין בכלל ירק הן ואפ"ג דמימלך עליהו שליחא ס"ל לר"ע דחדא מילתא ניהו (שם), רבי היא. הוא אמרה לתנאי ומסיב מילתיה חדא כחד תנא וחדא כחד תנא (ר"ה ז:) מתניתין רבי סתמה לפי דעתו ונקיב מילתיה כי הני תרי תנאי, כחד אמר שלשה דברים אל זה כו' ואל זה כו' (לעיל פד.), ואנן בגזיר בר'. הא דאמרינן בטולי הש"ס שאין נחרין גזרה לגזרה, מהאי קרא נפקא, ושמרתם את משמרתי, עבו משמרת כלומר גזרה למשמרתי לחוותי, ולא משמרת למשמרת, שלא יעשו גזרה לגזרה (ביצה ב:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com